

Ευτύχης Μπιτσάκης

*Ελλάδα: μια χώρα σε παρακμή**

Τη στιγμή που γράφονται οι γραμμές αυτές (08/04) η κρίση στη χώρα μας βρίσκεται σε παροξυσμό. Η κυβέρνηση, πελαγωμένη, είναι ανίκανη να χαράξει μια σταθερή γραμμή διεξόδου. Οι τράπεζες και οι διεθνείς κερδοσκόποι караδοκούν σαν όρνεα να αρπάξουν τη λεία. Συνολικά: αίσθηση τέλους, χρεοκοπίας και καταστροφής. Προεκλογικά ο πρωθυπουργός βεβαίωσε «υπάρχουν λεφτά» και μοίραζε προεκλογικές παροχές. Πώς φθάσαμε λοιπόν ως εδώ;

Πρώτα, «υπήρχαν λεφτά»! Λίγους μήνες μετά «δεν υπήρχε σάλιο»! Πάλι κατά τον πρωθυπουργό, η χώρα βρισκόταν σε κώμα, βρισκόταν στην εντατική, είχε απωλέσει ή κινδύνευε να απωλέσει μέρος της εθνικής της κυριαρχίας. Αλλά αν ήταν έτσι, ο πρωθυπουργός όφειλε να παραιτηθεί και ζητήσει από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας τον σχηματισμό κυβέρνησης «εθνικής σωτηρίας». Πίστευε ο κ. Παπανδρέου αυτά που έλεγε; Αλλιώς: καταλάβαινε τι έλεγε; Ακόμα: Δεν θέλουμε λεφτά. Θέλουμε πολιτική στήριξη. Μπλόφαρε με το ΔΝΤ, δεν ήθελε το ΔΝΤ, και έκανε το παν για να ελέγχει τη χώρας όχι μόνο η ΚΕΤ αλλά και το ΔΝΤ. Και όλες αυτές τις μέρες διαδραματίζεται ένα θέατρο, μια ιλαροτραγωδία με την Ε.Ε.:

Μηχανισμοί επί μηχανισμών και στο τέλος δάνειο με επιτόκιο 6%! Τι βγήκε λοιπόν απ' αυτό το θέατρο; Ότι από τις 7 Απριλίου οι γκαουλάιτερ του ΔΝΤ βρίσκονται εδώ για να μας ελέγχουν. Και ο πρωθυπουργός με τη σειρά του κάλεσε κάποιον καθηγητή από το Χάρβαρντ να κάνει φροντιστήριο στους υπουργούς του! Και μετά την καταστροφή και τον ορυμαγδό, η αισιοδοξία τις μέρες της Ανάστασης: «Σήμερα η ανάγκη για νέα παλιγγενεσία αποτυπώνεται στη Νέα Πορεία που χαράζουμε για να ξεφύγουμε οριστικά από την παρακμή. Η νέα εθνική παλιγγενεσία ταυτίζεται με τον νέο πατριωτισμό που όλοι πρέπει να δείξουμε, προκειμένου να γυρίσουμε σελίδα. Να χτίσουμε μια διαφορετική, μια καλύτερη Ελλάδα»! Νέα Παλιγγενεσία (μετά το 1821)! Νέα Πορεία! Νέα Ελλάδα! Σώσον Κύριε τον Λαόν Σου!

Δεν θα μπω στον λαβύρινθο των χρηματιστηριακών κόλπων καθότι δεν διαθέτω μίτο της Αριάνης. Πώς φτάσαμε όμως εδώ;

Και κυρίως, πού φτάσαμε; Παρακμή της αγροτικής οικονομίας. Αποβιομηχάνιση. Δημόσιο χρέος 113% του ΑΕΠ. Δανεισμός με επαχθείς όρους. Άδεια ταμεία. Πρώτοι σε ποσοστό φτώχειας στην «Ευρώπη των 27». Η κυβέρνηση της Ν.Δ.

* Ένα μέρος από αυτό το κείμενο προέρχεται από άρθρο που δημοσιεύτηκε στις 3 Μαρτίου στην *Ελευθεροτυπία*.

κοιμόταν ύπνο βαθύ. Η σημερινή με σπασμωδικά μέτρα επιχειρεί να αντιμετωπίσει την κρίση. Αλλά στρατηγική εξόδου προς μια βιώσιμη και αξιοβίωτη κοινωνία δεν έχει επεξεργαστεί ούτε η Ν.Δ. ούτε, δυστυχώς, η κατακερματισμένη Αριστερά. Και μετά το θέατρο της Ε.Ε. νέα δάνεια, φαύλος κύκλος να διευρύνεται, και η καμπύλη της οικονομίας προς τα κάτω!

Και τώρα: Πώς φτάσαμε λοιπόν εδώ; Σ ένα πρώτο επίπεδο εμπειρικών διαπιστώσεων, θα σημειώναμε τη διασπάθιση του δημόσιου πλούτου: Ολυμπιάδα, 3,5 τρις. δραχμές, έργα βιτρίνας, δρόμοι, γραφειοκρατία, βουλευτές, δημοσιογράφοι, επιτροπές, σύμβουλοι κ.λπ. κ.λπ. Μερικά στοιχεία από τον Τύπο: βουλευτές, 16ος μισθός + συνεργάτες, σύμβουλοι, κ.λπ. Επιτροπές ων ουκ έστιν αριθμός: Τι στοιχίζουν και τι παράγουν; Ο «ηγέτης» της εργατικής τάξης της χώρας μας, 150.000 ευρώ. Τρωκτικά του ΟΠΑΠ, 15.000 ευρώ τον μήνα. Κι όλα αυτά όταν ένας καθηγητής πρώτης βαθμίδας στο πανεπιστήμιο έχει μισθό γύρω στα 2.300 ευρώ. Βουλή: κάνει λείι οικονομίες και ταυτόχρονα προσλαμβάνει περίπου 200 νέους αργόσχολους. Κρατική τηλεόραση: μισθοί 324.000, 218.976, 176.000 ευρώ κ.ο.κ. Μια λαϊκίζουσα εκπομπή, 65.000 ευρώ, και ο έχων την εκπομπή, 16.000 ευρώ κάθε Σάββατο, χωρίς να ντρέπεται. Προσθέστε τα golden boys, τους επικεφαλής οργανισμών κ.λπ. και βρείτε άκρη. Και μέχρι σήμερα δεν υπήρξε εισαγγελέας να παρεμβεί. Από την άλλη, 20% του πληθυσμού κάτω από το όριο φτώχειας και ο αρομόδιος της Ε.Ε. έχει το θράσος

να μας πει ότι 720 ευρώ αρκούν για αξιοπρεπή διαβίωση. Κρίση και σήψη: χρηματιστήριο, ομόλογα, Vodafone, Siemens μίζες για εξοπλισμούς, Βατοπέδιο, Τοπλού, χριστιανικά ήθη. «Η Ελλάδα ταξιδεύει!» Και ο πρωθυπουργός ζητάει από τον συνταξιούχο των 450 ευρώ να βοηθήσει τη «Μαμά Ελλάδα», την αναξιοπαθούσαν!

Τα προηγούμενα είναι κάτι από αυτό που απλώς φαίνεται. Αλλά η ελληνική ιδιομορφία καθορίστηκε από βαθύτερα αίτια, που σωρευτικά κατέληξαν στη σημερινή κατάσταση. Συγκεκριμένα: Ποια ήταν η στρατηγική της άρχουσας τάξης μετά τον πόλεμο; Μια απρογραμμάτιστη, περιστασιακή «ανάπτυξη», που δεν επρόκειτο να οδηγήσει σε μια κλασική βιώσιμη κοινωνία: Η ημιορεινή και ορεινή οικονομία είχε καταστραφεί από τον Εμφύλιο. Οι εσωτερικοί πρόσφυγες είχαν εγκαταλειφθεί στη μοίρα τους. Το καρκίνωμα της Αθήνας και των άλλων πόλεων γενικευόταν, με συνέπεια την κυριαρχία του παρασιτισμού σε βάρος της υλικής παραγωγής. Έτσι, η Αθήνα και οι άλλες πόλεις, οι ασχημότερες της Ευρώπης, σαν «μελανές» οπές καταβρόχθιζαν όχι μόνο μέρος από το εισόδημα της υπαίθρου και από την αξία της εργατικής δύναμης αλλά και τους εναπομείναντες από τη μετανάστευση νέους, που γίνονται μετανάστες στην ίδια τη χώρα τους.

Ποιο ήταν λοιπόν το φάρμακο; «Ανάπτυξη» μέσω του τουρισμού. «Να γίνει η Ελλάδα ένα απέραντο ξενοδοχείο» (Σεφέρης). Ανεργία και παρασιτισμός: Μόνο σε μια πιτσαρία, στο Παγκράτι, 18 μηνάκια delivery, δηλαδή 18 νέοι, αντί

για παραγωγική απασχόληση κουβαλούν κάθε βράδυ πίτσα (άλλο σύμβολο της ελληνικής αθλιότητας) στα διαμερίσματα θήκης του κλεινού άστεως. Εντέλει: Τι ποιότητα ζωής και τι νόημα ζωής μπορεί να υπάρξει στις πόλεις των άθλιων διαμερισμάτων-τάφων, της μοναξιάς, της κυριαρχίας του χυδαίου αστικολαϊκού «πολιτισμού»; Ο εκχυδαϊσμός της κοινωνικής ζωής είναι συνέπεια του DNA των Ελλήνων; Και οι Έλληνες κατά τον μακαριστό Χριστόδουλο (δηλαδή οι Ελληνίδες) δεν γεννούν παιδιά από τεμπελιά;

Από την άλλη πλευρά, οι πιο επικερδείς τομείς της ελληνικής οικονομίας έχουν ως επί το πλείστον παραδοθεί στο ξένο κεφάλαιο, από τη βιομηχανία μέχρι και το εμπόριο τροφίμων. Και οι αγρότες; Τιμή λαδιού στην παραγωγή 1,80 ευρώ. Στα σουπερμάρκετ 6 ευρώ. Παρόμοια και τα άλλα αγροτικά προϊόντα. Ποιος θα καθαρίσει την κόπρη του Αυγεία στη διακίνηση των αγροτικών προϊόντων, προς όφελος και των αγροτών και των κατοίκων της πόλεως; Εν τω μεταξύ η αγροτιά πεθαίνει και οι νέοι μεταναστεύουν στις πόλεις, ελπίζοντας τι; Η Ελλάδα είναι μια χώρα σε παρακμή. Η υλική παραγωγή αντιπροσωπεύει μόλις το 15% του εθνικού προϊόντος. Στη γεωργία, στην αλιεία και στη δασοκομία απασχολείται συνολικά μόλις το 12% του ενεργού πληθυσμού. Ο παρασιτισμός έχει γίνει κύριο χαρακτηριστικό της οικονομίας «μας». Είναι λοιπόν τυχαίο ότι το δημόσιο έλλειμμα ανέρχεται στο 12,7 του ΑΕΠ και ότι το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 113% του ΑΕΠ;

Άλλο σύμπτωμα παρακμής: Η προϊούσα αποβιομηχάνιση. Αλλά και οι βιομηχανίες που επιβιώνουν πολλές φορές έχουν απλώς ελληνικό όνομα. Ακόμα: Φαρμακοβιομηχανίες, βιομηχανίες χρωμάτων, βιομηχανίες πλαστικών, κ.λπ., εισάγουν τις πρώτες ύλες και απλώς δίνουν μορφή στο τελικό προϊόν, για να μην αναφερθούμε στη βαριά βιομηχανία ή στις βιομηχανίες τσιμεντών, ζάχαρης, λιπασμάτων που ξεπουλιούνται ή βρίσκονται στα πρόθυρα της καταστροφής.

Ήταν όμως τόσο καταστροφική κατάσταση της οικονομίας; Και όμως βρέθηκαν 28 δισ. ευρώ για τις αναξιοπαθούσες τράπεζες. Αλλά γιατί τα λεφτά να δοθούν στις τράπεζες και όχι στους οφειλέτες, να γλιτώσουν και αυτοί, να γεμίσουν και τα ταμεία των καθ' όλα συμμαθών καθηδρικών του τζόγου; Δεν το σκέφτηκαν οι «αρμόδιοι»; Προφανώς το σκέφτηκαν. Η ταξική τους όραση όμως, εγγενώς πάσχουσα από δαλτωνισμό, έβλεπε μόνο τις τράπεζες. Συνολικά: Σκληρή ταξική πολιτική για την αντιμετώπιση της κρίσης. Αλλά ο αρμόδιος φρόντισε να μας καθησυχάσει δηλώνοντας ότι παρά την κρίση τα κέρδη των τραπεζών δεν πρόκειται να μειωθούν. Κι επειδή, κατά τον κύριο Λοβέρδο, «δεν υπάρχει σάλιο», πρέπει να περικοπούν μισθοί, συντάξεις, επιδόματα, να ζήσουν οι συνταξιούχοι με 350 ευρώ και οι νέοι, απόφοιτοι Λυκείου, ΤΕΙ, ΑΕΙ, με 700, αν είναι τυχεροί! Και οι χρυσοκάνθαροι της Κομισιόν να μας συμπεριφέρονται σαν γκαουλάιτερ, να μας θεωρούν αναξιόπιστους, να ζητούν ακριβή στοιχεία, να είμαστε υπό επιτήρηση και να χαράσσουν

«οδικό χάρτη» δίνοντας προθεσμία 4 μηνών. Η «ελληνική νομαρχία» δεν μπορεί να έχει τη δική της δημοσιονομική πολιτική. Ως «νομαρχία» υπόκειται στις εντολές της Κομισιόν και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας. Η ελληνική οικονομία δεν είναι βιώσιμη. Λοιπόν: περικοπή μισθών και συντάξεων, ξεπούλημα παλαιότερα του ΟΤΕ, της Ολυμπιακής κ.λπ., πρόσφατα του λιμανιού του Πειραιά και έπεται συνέχεια. Και τώρα ετοιμάζονται να πουλήσουν, πάντα σαν παλιοσίδηρα, τη ΔΕΗ, την ΕΥΔΑΠ, την Εθνική Τράπεζα και ό,τι άλλο μπορεί να πουληθεί. Και κανείς εισαγγελέας, δεν τολμά να τους δικάσει. Έτσι, ενώ υποθηκεύεται το μέλλον, η κυβέρνηση αντιμετωπίζει την κρίση σαν κακός λογιστής. Δάνεια επί δανείων και διεύρυνση του φαύλου κύκλου.

Άλλη αντίφαση και άλλη τύφλα. Ελπίζουμε στην αλληλεγγύη των «συμμάχων» της Ε.Ε. Αλλά για να μας στηρίξουν, οι μεν με γαλατική ευγένεια μας σπρώχνουν να αγοράσουμε φρεγάτες, οι δε με γερμανική αναίδεια θέλουν να μας πουλήσουν υποβρύχια. Τι τους θέλουμε όμως και μάλιστα σε περίοδο κρίσης τους πρόσθετους εξοπλισμούς; Ήδη 4,4% του ΑΕΠ σπαταλιέται σε άχρηστες «αμυντικές» δαπάνες. Το 2008 κατασπαταλήθηκαν 6,9 δισ. δολάρια για εξοπλισμούς. Κατέχουμε έτσι άλλη μια θλιβερή πρωτιά: είμαστε πρώτοι στην Ε.Ε. σε στρατιωτικές δαπάνες. Η γειτονική Τουρκία ξόδεψε την ίδια χρονιά και αυτή 11,5 δισ. δολάρια σε όπλα. Αυτές όμως οι σπατάλες είναι αναγκαίες; Ποιος απειλεί ποιόν; Κατασκευάζουμε εχθρούς για να κερδίζουν οι βιομηχανίες όπλων; Φαίνεται

όμως ότι οι Τούρκοι πολιτικοί κατάλαβαν περί τίνος πρόκειται. Έτσι ο Τούρκος Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων δήλωσε πρόσφατα: «Η Ελλάδα δεν χρειάζεται άρματα μάχης, ούτε πυραύλους, ούτε υποβρύχια, ούτε μαχητικά αεροσκάφη. Ούτε και η Τουρκία χρειάζεται. Είναι ώρα να περικόψουμε τις αμυντικές δαπάνες σε όλο τον κόσμο, αλλά κυρίως μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας». Τι λέει ο κ. Βενιζέλος επ' αυτού;

Τυφλοί σαν τον Οιδίποδα βαδίζουμε προς τα πού; (Ο Οιδίποδας είχε μια στοργική κόρη να τον οδηγή. Εμείς μια ανίκανη κυβέρνηση και μια κομπραδορική αστική τάξη). Αλλά τώρα θα μας σώσει το ΔΝΤ, όπως έσωσε την Αργεντινή, την Ισλανδία, την Ουκρανία, όπως σώζει τη Ρουμανία. Ο κ. Παπανδρέου διαπραγματεύεται την προσφυγή στο ΔΝΤ. Αλλά όπως είναι γνωστό, το ΔΝΤ προωθεί προπαντός τα συμφέροντα των ΗΠΑ για παγκόσμια οικονομική ηγεμονία και επιβάλλει παντού μέτρα σκληρής λιτότητας υποθηκεύοντας το μέλλον των χωρών που «σώζει». Η Ελλάδα γίνεται πειραματόζωο, με τη χρησιμοποίηση του οποίου το ΔΝΤ βάζει πόδι στον δεύτερο ιμπεριαλιστικό πόλο: την Ευρωπαϊκή Ένωση! Τι λέει ο κ. Παπανδρέου επ' αυτού; Δεν καταλαβαίνει τι κάνει ή ξέρει πολύ καλά τι κάνει;

Ποια προοπτική διαγράφεται λοιπόν για έξοδο από την κρίση; Όπως παντού και πάντοτε, στις χώρες όπου κυβερνά ο Μολώχ του κεφαλαίου, η κρίση θα έχει συνέπεια μια τεράστια ανακατανομή του κοινωνικού πλούτου σε βάρος των μισθωτών, των αγροτών και των μικρομε-

σαίων. Ειδικά για τους αγρότες: Να ξεριζωθούν. Να γίνουν και αυτοί προλετάριοι, άνεργοι, γκαρσόνια, πλασιέ. Να εισάγουμε μήλα, αχλάδια, πατάτες, βολβούς από το Μαρόκο (!), παπούτσια, ρούχα, ηλεκτρονικά. Να εισάγουμε σχεδόν τα πάντα! Και το εμπορικό ισοζύγιο; Γενειοφόρε προφήτη Μαρξ, κάτι ήξερες όταν προέβλεπες ότι ο καπιταλισμός καταστρέφει χάριν του κέρδους και τις δύο μόνιμες πηγές του πλούτου: τη γη και τους ανθρώπους. Σε μας, και από ανικανότητα.

Τι θα πρέπει να γίνει; Να υπάρξει μια μακρόπνοη στρατηγική ανασυγκρότησης της παραγωγικής βάσης της χώρας, προς μια κατεύθυνση βιώσιμης και αξιοβίωτης οικονομίας και κοινωνικής συμβίωσης. Πού θα σήμαινε μεταξύ άλλων: Πρόγραμμα και κίνητρα για την ανασυγκρότηση της αγροτικής οικονομίας. Κίνητρα για να ξαναζωντανέψουν τα χωριά με επιστροφή κατοίκων από τις πόλεις και κίνητρα για μόνιμη εγκατάσταση μεταναστών στα χωριά. (Οι εθνοκάπηλοι ας μη φοβηθούν ότι θα μολυνθεί η καθαρότητα της φυλής. Στον πρώιμο Μεσαίωνα οι Σλάβοι είχαν φτάσει μέχρι τον Ταΰγετο. Τα τοπωνύμια σε όλη την Ελλάδα, σλαβικά, αρβανίτικα κ.λπ. υπήρξαν απευθείας σχετικοί μάρτυρες, προτού τα σβήσουν οι εθνικόφρονες κυβερνήσεις.) Ταυτόχρονα: Δάνεια και επιχορηγήσεις μόνο στις μικρές πόλεις και στην ύπαιθρο, για αναπτυξιακούς σκοπούς,

στο πλαίσιο μιας συστηματικής αποκέντρωσης. Ταυτόχρονα: Ανάκτηση από το κράτος κερδοφόρων επιχειρήσεων, όπως ο ΟΤΕ, τα λιμάνια, οι βιομηχανίες κ.λπ. Αγροτική πολιτική που θα στοχεύει στην κατά το δυνατόν εξάλειψη των μονοκαλλιιεργειών, που προοπτικά καταστρέφουν τη γονιμότητα των εδαφών και οδηγούν στην οικολογική καταστροφή. Παιδεία που δεν θα υποβαθμίζεται, σε εκπαίδευση, δωρεάν υγεία κ.λπ. κ.λπ.

Ποιος θα τα κάνει όμως αυτά και πολλά άλλα, που δεν είναι βέβαια «σοσιαλισμός»; Να ελπίσουμε ότι η Ν.Δ. θα απαλλαγεί από το «τάξιμο δέρμα» της; Ότι το ΠΑΣΟΚ θα ανακόψει τη νεοφιλελεύθερη κατολίσθησή του; Ότι η Αριστερά θα σταματήσει τον Εμφύλιο και θα καταστεί κοινωνική πρωτοπορία και όχι συμπλήρωμα σε νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις;

Αλλά η απάντηση στα προηγούμενα ερωτήματα έχει ήδη δοθεί και είναι αρνητική:

Όμως στον πάτο του κουτιού της Πανδώρας υπήρχε πάντα η ελπίδα – έτσι λέει ο μύθος. Αλλά η ελπίδα προϋποθέτει μια Αριστερά με στρατηγική. Με στρατηγικό στόχο τον σοσιαλισμό. Επιπλέον: συν Αθηνά και χείρα κίνει, και όχι μόνο για το μεροκάματο αλλά για μια καθολική επανάσταση, πολιτική, κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική και ηθική. Ουτοπία; Η ουτοπία τής σήμερα μπορεί να είναι η πραγματικότητα τής αύριον. Να ελπίσουμε;